

Til Energidepartementet v/ statsråd Terje Aasland

Fra NITO, EL og IT Forbundet og Fornybar Norge

14. juni 2024

Tiltak for raskere konsesjonsbehandling

Det haster å få på plass mer fornybar energiproduksjon og strømnett for å nå klima- og omstillingsmål, samt å sikre konkurransedyktige priser til industri og husholdninger. Knapphet på konsesjoner og tiden det tar å få nye konsesjoner er et stort hinder for dette.

EL og IT Forbundet, NITO og Fornybar Norge viser til regjeringens ønske om mer effektiv konsesjonsbehandling for ny kraftproduksjon og nytt strømnett. Dette gjelder også for endringer og utvidelser innenfor allerede eksisterende anlegg. Vi deler ambisjonene om redusert saksbehandlingstid.

Det er viktig at effektiviseringene gjøres uten at det går på bekostning av grundighet i konsesjonsbehandlingen, gode miljøundersøkelser, medvirkning eller klageadgang. Vi mener at forslagene vi presenterer her, er i tråd med dette hensynet.

Fornybarnæringen på sin side ønsker å bidra til å dempe konflikt rundt utbygging ved å utvikle prosjekter på en ansvarlig og skånsom måte, som tar hensyn til natur og lokalsamfunn. Næringen vil bidra til å redusere unødvendig tidsbruk i konsesjonsprosessene gjennom å holde tidsfrister gitt i fremdriftsplan med NVE. Den vil også sende inn gode søknader med godt grunnarbeid overfor interessenter og gjøre gode utredninger.

Tiltak for mer effektiv konsesjonsbehandling hos NVE og Energidepartementet:

- Tidsbruken for myndighetsbehandling av konseptvalgutredning (KVU) i transmisjonsnett kan reduseres ytterligere. Det bør bl.a. vurderes hvordan KVU kan kobles sammen med utarbeidelse av Statnetts områdeplaner.
- Økt bruk av hurtigspor. For eksempel kan mindre kontroversielle linjesaker også omfattes, og ikke bare transformatorstasjoner.
- Avklaring av klager og innsigelser må gis svært høy politisk prioritet.
- Tidsfrister for konsesjonsbehandlingen, sammen med omforente fremdriftsplaner med søkerne må innføres. Dette bør kombineres med prioritering av saker, rask tildeling av saksbehandler og frister for de ulike trinnene i konsesjonsprosessen.
- Konsesjonsprosessene må i større grad digitaliseres. Digitalisering bidrar til transparens, tillit og samhandling. Det bør hentes inspirasjon fra bl.a. europeiske plattformer for digitalisering av konsesjonsprosesser.
- NVE må sikre lett tilgjengelig veiledning om prosesser til utviklere, kommuner og andre berørte parter. Særlig viktig er det at veiledning om plan- og bygningsloven og vindkraften raskt kommer på plass.
- Bedre samordning av prosesser etter plan- og bygningsloven og energiloven for landvind, og eventuelt bakkemontert solkraft, blant annet ved at NVE koordinerer høringer og sikrer felles konsekvensutredningsprogram.
- Tillatelser etter sektorlovgivning fra etater som Mattilsynet, Luftfartstilsynet, Mineraldirektoratet og Miljødirektoratet må samordnes med NVEs konsesjonsprosesser og i størst mulig grad gis av NVE.

- Saksbehandlerkapasiteten i NVE og ED styrkes ytterligere. Finnmarkspakken alene setter NVEs kapasitet til å håndtere nye prosjekter under press.
- Statlige planretningslinjer skal understreke at hensynet til fornybar energi er en vesentlig samfunnsinteresse og at kommunene skal legge til rette for mer energi. Dette er særlig viktig i lys av at kommunenes arealpolitikk har blitt viktigere for konsesjonsprosesser.
- Det må sendes tydelige styringssignaler til etater og direktorater om at hensynet til mer fornybar energi er en vesentlig samfunnsinteresse som må vektles tungt i arealpolitikk og vurderinger av enkeltprosjekter.
- Planmyndighetene i kommunene må tilbys god veiledning fra staten og i større grad delta på Statnetts dialogmøter.
- Målkonflikter bør reduseres, og spesifikt bør Statsforvalterens vektlegging av energi- og klimamålsetninger styrkes.
- Arbeidet for å etablere felles kunnskapsgrunnlag mellom etater og direktorater om virkninger av fornybare energiprojekter må videreføres og styrkes.

Prosjekter som bør fritas for konsesjonsbehandling

Det er fra departementets side bedt særlig om innspill til tiltak som kan fritas for konsesjonsbehandling, som kan avlaste NVE. Følgende tiltak bør vurderes fritatt fra konsesjon etter energi- og vassdragslovgivningen:

- Endringer eller utvidelser som skal gjennomføres på eksisterende nettanlegg som i ingen eller liten grad berører naboer kan forenkles eller unntas fra konsesjon. Et eksempel er transformatorstasjoner som oppgraderes uten at det blir fysiske endringer, bortsett fra i anleggsperioden. Andre eksempler er nytt stasjonsbygg og utvidelse av inngjerdet stasjonsområde innenfor nettselskapets eksisterende eiendomsgrenser eller kabler i bakken som må flyttes som følge av flytteplikt eller ekstremvær.
- Endre plan- og bygningsloven slik at søknadsfritak for tiltak under 50 m² økes til 100 m² for energi/nettanlegg.
- Flytting av mindre kabelanlegg på grunn av reparasjoner
- Solkraft under 5 MW kan overlates til kommunal saksbehandling i tråd med NVEs anbefaling. Det bør utredes om en tilsvarende 5 MWs grense for kommunal behandling av nærvind kan innføres.
- Det bør utredes om energitiltak på grå areal generelt bør underlegges andre saksbehandlingskrav og/eller kommunal saksbehandling.

Omfanget av de nevnte unntakene må vurderes opp mot hensynet til konsistens i saksbehandling og at også kommunal saksbehandling kan utgjøre en flaskehals av kapasitetsmessige eller lokalpolitiske grunner.

Vi er tilgjengelige for kommentarer og drøftelser og ser frem til konstruktiv dialog med myndighetene for en styrket kraftbalanse.

Vennlig hilsen

Geir Ove Kulseth
Forbundsleder
EL og IT Forbundet

Trond Markussen
President
NITO

Øistein Schmidt Galaaen
Direktør for produksjon og bærekraft
Fornybar Norge